

Επαναληπτικό διαγώνισμα στα Αρχαία Ελληνικά Προσανατολισμού Γ' Λυκείου
(για ΟΛΑ τα τμήματα ενιαύσιας και διετούς προετοιμασίας)

ΟΝΟΜΑ:

ΗΜ/ΝΙΑ: Σάββατο, 27 / 1 / 2024

ΤΜΗΜΑ:

Βαθμός

%

Διδαγμένο κείμενο

50 μονάδες

Πλούταρχος, Περὶ Ἀλεξάνδρου τύχης καὶ ἀρετῆς, 6 329A-D

Καὶ μὴν ἡ πολὺ θαυματοζομένη πολιτεία τοῦ τὴν Στωικῶν αἴρεσιν καταβαλομένου Ζήνωνος εἰς ἓν τοῦτο συντείνει κεφάλαιον, ἵνα μὴ κατὰ πόλεις μὴδὲ δήμους οἰκῶμεν ἰδίους ἕκαστοι διωρισμένοι δικαίους, ἀλλὰ πάντας ἀνθρώπους ἡγώμεθα δημότας καὶ πολίτας, εἰς δὲ βίος ἢ καὶ κόσμος, ὥσπερ ἀγέλης συννόμου νόμῳ κοινῶ συντρεφομένης. Τοῦτο Ζήνων μὲν ἔγραψεν ὥσπερ ὄναρ ἢ εἶδωλον εὐνομίας φιλοσόφου καὶ πολιτείας ἀνατυπωσάμενος, Ἀλέξανδρος δὲ τῷ λόγῳ τὸ ἔργον παρέσχεν. Οὐ γάρ, ὡς Ἀριστοτέλης συνεβούλευεν αὐτῷ, τοῖς μὲν Ἑλλήσιν ἡγεμονικῶς τοῖς δὲ βαρβάροις δεσποτικῶς χρώμενος, καὶ τῶν μὲν ὡς φίλων καὶ οἰκείων ἐπιμελόμενος τοῖς δ' ὡς ζῳοῖς ἢ φυτοῖς προσφερόμενος, πολέμων πολλῶν καὶ φυγῶν ἐνέπλησε καὶ στάσεων ὑπούλων τὴν ἡγεμονίαν, ἀλλὰ κοινὸς ἦκεν θεόθεν ἀρμοστής καὶ διαλλακτὴς τῶν ὄλων νομίζων, οὓς τῷ λόγῳ μὴ συνῆγε τοῖς ὄπλοις βιαζόμενος καὶ εἰς ταῦτο συνενεγκῶν τὰ πανταχόθεν, ὥσπερ ἐν κρατῆρι φιλοτησίῳ μίξας τοὺς βίους καὶ τὰ ἦθη. καὶ τοὺς γάμους καὶ τὰς διαίτας, πατρίδα μὲν τὴν οἰκουμένην προσέταξεν ἡγεῖσθαι πάντας, ἀκρόπολιν δὲ καὶ φρουρὰν τὸ στρατόπεδον, συγγενεῖς δὲ τοὺς ἀγαθοὺς, ἀλλοφύλους δὲ τοὺς πονηροὺς· τὸ δ' Ἑλληνικὸν καὶ βαρβαρικὸν μὴ χλαμῦδι μὴδὲ πέλτη μὴδ' ἀκινάκη μὴδὲ κἀνδύδι διορίζειν, ἀλλὰ τὸ μὲν Ἑλληνικὸν ἀρετῇ τὸ δὲ βαρβαρικὸν κακίᾳ τεκμαίρεσθαι, κοινὰς δ' ἐσθῆτας ἡγεῖσθαι καὶ τραπέζας καὶ γάμους καὶ διαίτας, δι' αἵματος καὶ τέκνων ἀνακεραυνυμένους.

A1. Στηριζόμενοι στο δοθέν κείμενο του Πλουτάρχου να αντιστοιχίσετε τις θεωρητικές προτάσεις ή ενέργειες της στήλης Α' με το κατάλληλο πρόσωπο της στήλης Β, γράφοντας δίπλα στο γράμμα που αντιστοιχεί στο κάθε στοιχείο της στήλης Α', το σωστό όνομα. (6 μονάδες)

στήλη Α'	στήλη Β'
α. Διαφορετική συμπεριφορά απέναντι σε Έλληνες και σε βαρβάρους.	- Αριστοτέλης
β. Συμφιλίωση όλων των ανθρώπων είτε με την πειθῶ είτε με τη βία.	- Ζήνων
γ. Θεώρηση όλων των ανθρώπων ως συμπολιτών.	- Αλέξανδρος
δ. Κατάργηση του επιμέρους δικαίου των διαφορετικών πόλεων.	
ε. Διάκριση μεταξύ Ελλήνων και βαρβάρων με βάση το ηθικό κριτήριο.	
στ. Ενοποίηση του καθημερινού τρόπου ζωής μέσω επιμειξιών.	

A2.α. «τῶν μὲν ὡς φίλων καὶ οἰκείων ἐπιμελόμενος»: σε ποια λέξη του αρχαίου κειμένου αναφέρεται η έκφραση τῶν μὲν, που έχει εδώ αντωνυμική σημασία;

A2.β. «οὓς τῷ λόγῳ μὴ συνῆγε τοῖς ὄπλοις βιαζόμενος»: σε ποια λέξη του αρχαίου κειμένου αναφέρεται η αντωνυμία οὓς; (4 μονάδες)

Μονάδες 10

10'

B1. «Καὶ μὴν ἡ πολὺ θαυματοζομένη πολιτεία ... ὥσπερ ὄναρ ἢ εἶδωλον εὐνομίας φιλοσόφου καὶ πολιτείας ἀνατυπωσάμενος»: να παρουσιάσετε τον τρόπο με τον οποίο αντιμετωπίζουν την πατρίδα και την εὐνομία οι στωικοί φιλόσοφοι, αξιοποιώντας τις πληροφορίες και τις 2 παρομοιώσεις του δοθέντος αποσπάσματος.

Μονάδες 10

25'

B2. Να συγκρίνετε την εικόνα που σχηματίζει κανείς για το έργο και την προσωπικότητα του Αλεξάνδρου με βάση το διδαγμένο απόσπασμα από τον Πλούταρχο, αλλά και το παρακάτω παράλληλο κείμενο από το έργο του Αρριανού.¹

Αρριανός, Αλεξάνδρου Ανάβασις (7.9.1-7.10.1), αποσπάσματα. (μτφρ. Θ.Χ. Σαρικάκης)

Το 324 πΧ ο Αλέξανδρος ανακοίνωσε στην πόλη Ωπη της αρχαίας Ασυρίας στους Μακεδόνες στρατιώτες του ότι όσοι δεν μπορούσαν να πολεμούν πια λόγω ηλικίας ή τραυματισμού μπορούσαν να επιστρέψουν στην πατρίδα τους. Οι Μακεδόνες όμως που ήταν πολύ δυσαρεστημένοι με την πολιτική του Αλεξάνδρου απέναντι στους αλλόφυλους, ζήτησαν να τους απολύσει όλους και να εκστρατεύσει μόνος με τους βαρβάρους του! Ο Αλέξανδρος διέταξε να εκτελεστούν οι πρωταίτιοι αυτής της ανυπακοής και στη συνέχεια εκφώνησε στους αγανακτισμένους Μακεδόνες έναν λόγο, κάνοντας απολογισμό του έργου του:

«Μακεδόνες, με αυτόν εδώ τον λόγο που σας απευθύνω δεν επιδιώκω να ανακόψω την ορμή σας για επιστροφή στην πατρίδα —μπορείτε να πάτε όπου θέλετε χάρη σε μένα— αλλά να σας κάνω να καταλάβετε πώς εσείς φερθήκατε σε μένα και τί έχετε γίνει τώρα που φεύγετε. Και θα αρχίσω τον λόγο μου πρώτα από τον πατέρα μου, τον Φίλιππο (...). Ο Φίλιππος σας παρέλαβε περιπλανώμενους και φτωχούς να βόσχετε λίγα πρόβατα επάνω στα βουνά, ντυμένοι με προβιές (...). Αντί για τις προβιές σας έδωσε να φοράτε χλαμύδες και σας κατέβασε από τα βουνά στις πεδιάδες και σας έκανε ικανούς να πολεμάτε τους βαρβάρους γείτονές μας. Από δούλους και υπηκόους σας κατέστησε ηγεμόνες εκείνων ακριβώς των βαρβάρων (...). Αν οι ευεργεσίες του πατέρα μου εξετασθούν μόνες τους, είναι μεγάλες, είναι όμως βέβαια μικρές αν συγκριθούν με τις δικές μου!

Γιατί εγώ ξεκίνησα από τη χώρα μας, που δεν μπορούσε καλά-καλά ούτε εσάς τους ίδιους να θρέψει και σας άνοιξα τα στενά του Ελλησπόντου, αν και κατά την εποχή εκείνη κυριαρχούσαν οι Πέρσες στην θάλασσα. Με το ιππικό μου νίκησα τους σατράπες του Δαρείου και προσάρτησα στο κράτος σας ολόκληρη την Ιωνία, καθώς και τις δύο Φρυγίες και τη Λυδία και με πολιορκία κυρίευσα τη Μίλητο. Όλες τις άλλες περιοχές που προσχώρησαν θεληματικά σε μένα, αφού τις κατέλαβα, τις έδωσα σε σας να τις εκμεταλλεύεσθε. (...) Εσείς σατράπες, εσείς στρατηγοί, εσείς ταξίαρχοι.

Όστε ύστερα από τόσους κόπους τί απομένει σε μένα τον ίδιο εκτός από αυτήν εδώ την πορφύρα και αυτό το στέμμα; Δεν έχω κρατήσει τίποτε για τον εαυτό μου, ούτε μπορεί κανένας να αποδείξει ότι έχω δικούς μου θησαυρούς εκτός από όσα φυλάγονται για σας. Ούτε άλλωστε έχω λόγους να φυλάγω για τον εαυτό μου θησαυρούς, εφόσον τρώγω την ίδια με σας τροφή και κοιμάμαι όπως και σεις. Και ξέρω καλά ότι μένω άγρυπνος για χάρη σας, ώστε να μπορείτε εσείς να κοιμάσθε ήσυχοι. (...) Νικητές σας οδηγώ μέσα από όλη τη γη και τη θάλασσα, τους ποταμούς, τα βουνά και τις πεδιάδες. Έχω κάμει τον ίδιο με σας γάμο και τα παιδιά πολλών από σας θα είναι συγγενείς με τα παιδιά μου. (...)

Και τώρα όσους από σας δεν είναι αξιόμαχοι σκόπευα να τους στείλω πίσω, ώστε να είσθε αξιοζήλευτοι στους συμπατριώτες μας · επειδή όμως όλοι θέλετε να φύγετε, φύγετε όλοι. Και όταν επιστρέψετε στην πατρίδα, αναγγείλατε ότι τον βασιλιά σας τον Αλέξανδρο, που νίκησε τους Πέρσες και τους Μήδους · που ανέβηκε τον Καύκασο πέρα από τις πύλες της Κασπίας και πέρασε τον Όξο και ακόμη τον Ινδό ποταμό, τον οποίο κανένας άλλος εκτός από τον Διόνυσο δεν πέρασε · και που θα διέβαινε τον Ύφραση, αν εσείς δεν δειλιάζατε · που εισόρησε στη μεγάλη και διέσχισε τη Γαδρωσία έρημο, την οποία κανένας μέχρι τώρα δεν πέρασε με στρατό (...) · που το ναυτικό του είχε περιπλεύσει την ακτή από την Ινδία μέχρι την Περσική θάλασσα · (αναγγείλετε λοιπόν στην πατρίδα ότι) μόλις επιστρέψατε στα Σούσα, τον εγκαταλείψατε και φύγατε, παραδίδοντας την προστασία του στους νικημένους βαρβάρους. Αυτά όταν τα αναγγείλετε, θα τα θεωρήσουν, νομίζω, ένδοξα κατορθώματα οι άνθρωποι και ευσεβείς πράξεις οι θεοί. Εμπρός, πηγαίνετε».

Μονάδες 10

35

¹ πηγή: Μπετσάκος, Παπαγεωργίου, Σαρρής, κ.α., Κριτήρια Αξιολόγησης στα Αρχαία Ελληνικά Γ' Λυκείου

B3. Να χαρακτηρίσετε τις παρακάτω διατυπώσεις ως Σωστές ή Λανθασμένες, γράφοντας την λέξη Σωστό ή Λάθος δίπλα στο γράμμα που αντιστοιχεί σε κάθε πρόταση, ανάλογα με το περιεχόμενό της:

- α. Για την αγωγή του Αλέξανδρου ο Αριστοτέλης χρησιμοποίησε κατά κύριο λόγο τα ομηρικά έπη.
β. Όταν ο Αριστοτέλης επέστρεψε από τη Μακεδονία στην Αθήνα, μετά το 335 π.Χ., συνέχισε να διδάσκει στην Ακαδημία.
γ. Στο Α' βιβλίο των *Ἠθικῶν Νικομαχείων* ο Αριστοτέλης ασχολείται με τη φύση και το περιεχόμενο της *εὐδαιμονίας*.
δ. Το *λόγον ἔχον* μέρος της ψυχής σχετίζεται με τις διανοητικές και ηθικές αρετές.
ε. Στα *Πολιτικά* η πόλη-κράτος είναι μία κοινότητα αποτελούμενη από κυβερνώντες και κυβερνώμενους.

Μονάδες 10

5'

B4. συντείνει, διωρισμένοι, ἀγέλης, χρώμενος, ἐνέπλησε: Για καθεμιά από τις λέξεις του διδαγμένου κειμένου να γράψετε ένα *ομόρριζο* ουσιαστικό ή επίθετο στη νέα ελληνική, καθένα από τα οποία θα εντάξετε στη συνέχεια (σε οποιαδήποτε μορφή τους), σε μια περίοδο λόγου.

Μονάδες 10

10'

Αδίδακτο Θέμα

50 μονάδες

Ξενοφώντος, Ἑλληνικά, 6.4.9 – 6.4.13

Xenophon. Xenophontis opera omnia, vol. 1. Oxford, Clarendon Press. 1900 (repr. 1968).

Η επιμονή των Θηβαίων να μην αφήσουν αυτόνομες τις υπόλοιπες βιοιωτικές πόλεις και να διατηρήσουν το Κοινό των Βοιωτών, οδήγησε τον Σπαρτιάτη βασιλιά Κλεόμβροτο σε εκστρατεία στη Βοιωτία. Η προσπάθεια είχε ατυχή κατάληξη για τους Λακεδαιμονίους και τους συμμάχους τους.

[6] Ὁ μὲν δὴ Κλεόμβροτος ταῦτα ἀκούων παρωξύνετο πρὸς τὸ μάχην συνάπτειν. Τῶν δ' αὖ Θηβαίων οἱ προεστῶτες ἐλογίζοντο ὡς εἰ μὴ μαχοῖντο, ἀποστήσονται μὲν αἱ περιοικίδες αὐτῶν πόλεις, αὐτοὶ δὲ πολιορκήσονται· εἰ δὲ μὴ ἔξοι ὁ δῆμος ὁ Θηβαίων τὰπιτήδεια, ὅτι κινδυνεύσοι καὶ ἡ πόλις αὐτοῖς ἐναντία γενέσθαι. Ἄτε δὲ καὶ πεφευγότες πρόσθεν πολλοὶ αὐτῶν ἐλογίζοντο κρεῖττον εἶναι μαχομένους ἀποθνήσκειν ἢ πάλιν φεύγειν. [...]

[9] Ἐπεὶ δὲ ὠπλίζοντο ἑκάτεροι καὶ πρόδηλον ἤδη ἦν ὅτι μάχη ἔσοιτο, πρῶτον μὲν ἀπιέναι ὠρμημένων ἐκ τοῦ Βοιωτίου στρατεύματος τῶν τὴν ἀγορὰν παρεσκευακῶτων¹ καὶ σκευοφόρων¹ τινῶν καὶ τῶν οὐ βουλομένων μάχεσθαι, περιόντες κύκλω οἱ τε μετὰ τοῦ Ἰέρωνος μισθοφόροι καὶ οἱ τῶν Φωκέων πελτασταὶ καὶ τῶν ἱππέων Ἡρακλεῶται καὶ Φλειάσιοι ἐπιθέμενοι τοῖς ἀπιούσιν ἐπέστρεψάν τε αὐτοὺς καὶ κατεδίωξαν πρὸς τὸ στρατόπεδον τὸ τῶν Βοιωτῶν· ὥστε πολὺ μὲν ἐποίησαν μείζον τε καὶ ἀθροώτερον ἢ πρόσθεν τὸ τῶν Βοιωτῶν στράτευμα. [10] Ἐπειτα δέ, ἄτε καὶ πεδίου ὄντος τοῦ μεταξύ, προετάξαντο μὲν τῆς ἑαυτῶν φάλαγγος οἱ Λακεδαιμόνιοι τοὺς ἱππέας, ἀντετάξαντο δ' αὐτοῖς καὶ οἱ Θηβαῖοι τοὺς ἑαυτῶν. Ἦν δὲ τὸ μὲν τῶν Θηβαίων ἱππικὸν μεμελετηκὸς διὰ τε τὸν πρὸς Ὀρχομενίους πόλεμον καὶ διὰ τὸν πρὸς Θεσπιᾶς, τοῖς δὲ Λακεδαιμονίοις κατ' ἐκείνον τὸν χρόνον πονηρότατον ἦν τὸ ἱππικόν. [11] Ἐτρεφον μὲν γὰρ τοὺς ἵππους οἱ πλουσιώτατοι· ἐπεὶ δὲ φρουρὰ φανείη, τότε ἦκεν ὁ συντεταγμένος· λαβὼν δ' ἂν τὸν ἵππον καὶ ὄπλα ὅποια δοθείη αὐτῷ ἐκ τοῦ παραχορήμα ἂν ἐστρατεύετο· τῶν δ' αὖ στρατιωτῶν οἱ τοῖς σώμασιν ἀδυνατώτατοι καὶ ἥκιστα φιλότιμοι ἐπὶ τῶν ἵππων ἦσαν. [12] Τοιοῦτον μὲν οὖν τὸ ἱππικὸν ἑκατέρων ἦν. τῆς δὲ φάλαγγος τοὺς μὲν Λακεδαιμονίους ἔφασαν εἰς τρεῖς τὴν ἐνωμοτίαν¹ ἄγειν· τοῦτο δὲ συμβαίνειν αὐτοῖς οὐ πλέον ἢ εἰς δώδεκα τὸ βάθος. Οἱ δὲ Θηβαῖοι οὐκ ἔλαττον ἢ ἐπὶ πενήκοντα ἀσπίδων συνεστραμμένοι ἦσαν, λογιζόμενοι ὡς εἰ νικήσειαν τὸ περὶ τὸν βασιλέα, τὸ ἄλλο πᾶν εὐχεύοντες ἔσοιτο. [13] Ἐπεὶ δὲ ἤρξατο ἄγειν ὁ Κλεόμβροτος πρὸς τοὺς πολεμίους, πρῶτον μὲν πρὶν καὶ αἰσθέσθαι τὸ μετ' αὐτοῦ στράτευμα ὅτι ἡγοῖτο, καὶ δὴ καὶ οἱ ἱππεῖς συνεβεβλήκεσαν καὶ ταχὺ ἤτηντο οἱ τῶν Λακεδαιμονίων.

¹ Λεξιλόγιο:

ἐνωμοτία: ἡ ενωμοτία (μια ομάδα στρατιωτῶν σε συστοιχία των τριῶν οπλιτῶν κατά μέτωπο.)

οἱ τὴν ἀγορὰν παρεσκευακότες: οἱ πραιματευτάδες/ἐμποροὶ · **οἱ σκευοφόροι:** βοηθητικοί/ ἀχοφοροὶ.

Γ1. Να μεταφράσετε το απόσπασμα «ἄτε δὲ καὶ πεφευγότες πρόσθεν πολλοὶ ... μείζον τε καὶ ἀθροώτερον ἢ πρόσθεν τὸ τῶν Βοιωτῶν στράτευμα» (στίχοι 3 – 11).

Μονάδες 20

Γ2. Να περιγράψετε σε ποια κατάσταση βρισκόταν το ιππικό καθεμιάς από τις αντίπαλες παρατάξεις, των Θηβαίων και των Λακεδαιμονίων.

Μονάδες 10

15'

Γ3.α. «ἔπειτα δέ, ἄτε καὶ πεδίου ὄντος τοῦ μεταξύ, προετάξαντο μὲν τῆς ἑαυτῶν φάλαγγος οἱ Λακεδαιμόνιοι τοὺς ἰππέας, ἀντετάξαντο δ' αὐτοῖς καὶ οἱ Θηβαῖοι τοὺς ἑαυτῶν. ἦν δὲ τὸ μὲν τῶν Θηβαίων ἰππικὸν μεμελετηκὸς διὰ τε τὸν πρὸς Ὀρχομενίους πόλεμον καὶ διὰ τὸν πρὸς Θεοσπιάς, τοῖς δὲ Λακεδαιμονίοις κατ' ἐκείνον τὸν χρόνον πονηρότατον ἦν τὸ ἰππικόν.»:

— Να αναγνωρίσετε το εἶδος τριῶν (3) **αντωνυμιῶν** του παραπάνω αποσπασματος (διαφορετικῶν μεταξύ τους ως προς το εἶδος). Στη συνέχεια να γράψετε τη **δοτική πληθυντικού** στο θηλυκό γένος, **για ὅσες δεν εἶναι δεικτικές**. (5 μονάδες)

β. Να γράψετε τους ζητούμενους τύπους για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις: (5 μονάδες)

- **τρεις:** τη **δοτική** του **πληθυντικού** αριθμού, καθώς και το αντίστοιχο αριθμητικό **επίρρημα**.
- **δώδεκα:** την **ονομαστική ενικού** του αντίστοιχου **χρονικού** αριθμητικού, στο αρσενικό γένος.
- **αισθῆσθαι, ἐλογίζοντο:** το **α' ενικό** της **οριστικής** του **Παρακειμένου** στην ίδια φωνή, για καθένα από τα δύο ρήματα.

Μονάδες 10

15'

Γ4.α. ἄτε δὲ καὶ **πεφευγότες** πρόσθεν πολλοὶ αὐτῶν ἐλογίζοντο κρεῖττον εἶναι μαχομένους ἀποθνήσκειν ἢ πάλιν φεύγειν: Να μετατρέψετε την αιτιολογική μετοχή σε δευτερεύουσα πρόταση και να δικαιολογήσετε τον σύνδεσμο που επιλέξατε για την εισαγωγή της. (3 μονάδες)

β. «**ἐπεὶ δὲ ὠπλίζοντο ἑκάτεροι** καὶ πρόδηλον ἤδη ἦν ὅτι μάχη ἔσοιτο (...), περιόντες κύκλω οἱ τε μετὰ τοῦ Ἰέρωνος μισθοφόροι καὶ οἱ τῶν Φωκέων πελτασταὶ καὶ τῶν ἰπέων Ἡρακλεῶται καὶ Φλειάσιοι ἐπιθέμενοι τοῖς ἀπιούσιν ἐπέστρεψάν τε αὐτοὺς καὶ κατεδίωξαν πρὸς τὸ στρατόπεδον τὸ τῶν Βοιωτῶν»: Να συμπύξετε την υπογραμμισμένη πρόταση στην αντίστοιχη μετοχή. (2 μονάδες)

γ. «**ὥστε** πολὺ μὲν ἐποίησαν μείζον τε καὶ ἀθροώτερον ἢ πρόσθεν τὸ τῶν Βοιωτῶν στρατεύμα.» [...] «**ἐπεὶ** δὲ ἤρξατο ἄγειν ὁ Κλεόμβροτος πρὸς τοὺς πολεμίους, πρῶτον μὲν **πρὶν** καὶ αἰσθῆσθαι τὸ μετ' αὐτοῦ στρατεύμα ὅτι ἡγοῖτο, καὶ δὴ καὶ οἱ ἰππεῖς συνεβεβλήκεσαν καὶ ταχὺ ἤττηντο οἱ τῶν Λακεδαιμονίων».

— Να αναγνωρίσετε το εἶδος της πρότασης που εισάγεται με το **ὥστε** στο παραπάνω απόσπασμα, τεκμηριώνοντας την απάντησή σας.

— Να δικαιολογήσετε την **εισαγωγή** και την **εκφορά** των προτάσεων που εισάγονται με το **ἐπεὶ** και το **πρὶν**. (5 μονάδες)

Μονάδες 10

15'

ΤΥΧΗΙ ΑΓΑΘΗΙ, ΕΡΡΩΣΘΕ!!!

Προτεινόμενος **μέγιστος** χρόνος παραμονής σε κάθε θέμα.

-- Συνολική διάρκεια συγγραφής: **2:50'** (+ υπόλοιπο: **10'**, για έναν τελικό έλεγχο)